

Ansvar, regelverk och referenser

Basala hygienrutiner ska tillämpas konsekvent av all personal i vård- och omvårdnadsarbete.

- SOSFS 2015:10, Basal hygien i vård och omsorg
- Att förebygga vårdrelaterade infektioner, ett kunskapsunderlag, Socialstyrelsen 2006
- Vårdhandboken, Basala hygienrutiner och personalhygien.
- God hygienisk standard i kommunal vård, omsorg och hemsjukvård, 2008
- Tillgång till vårdhygienisk kompetens, Socialstyrelsen, april 2011
- SOSFS 2011:9 Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete
- Textilhandboken - avsedd för textilier inom vård och omsorg, SIS-TR 11:2011

Syfte

- Att förhindra direkt kontaktsmitta från brukare till personal och från personal till brukare
- Att förhindra indirekt kontaktsmitta mellan brukare via personalens händer och kläder

I basala hygienrutiner ingår:

- **Handdesinfektion**
Ska genomföras före och efter vård/undersökning samt före rent och efter orent arbete.
Händer ska desinfekteras både före och efter användning av handskar.
Handtvätt om händerna är synligt smutsiga.
Vid kontakt med brukares kroppsvätskor och vid diarré ska tvåltvätt samt noggrann torkning med pappershandduk av händerna föregå handdesinfektion efter handskavdragning.
- **Handskar**
Får endast användas vid kontakt med urin, avföring, blod och sekret.
- **Plastförkläde**
Ska användas när det finns risk för att arbetsdräkten förorenas. Plastförkläde är för engångsbruk och kasseras efter varje användningstillfälle.
- **Stänkskydd**
Visir, skyddsglasögon och munskydd IIR, alternativt munskydd med visir, ska användas vid risk för stänk av kroppsvätskor mot ansiktet. Detta är engångsmaterial.
- **Skoskydd**
Skoskydd ger ingen vårdhygienisk vinning för personal som arbetar i ordinärt boende, men kan användas av andra orsaker. Dessa är engångs och skall kasseras efter användandet.
Viktigt att desinfektera händerna efter på- och avtagande av skoskydden.

Arbetsdräkt

Vårdpersonalens kläder kan överföra stort antal bakterier från brukare till brukare. Vissa bakterier kan överleva länge i miljön eller på arbetsdräkten.

- En arbetsdräkt består av en överdel och en underdel, alternativt en klänning.
- Ska ha kort ärm som slutar ovanför armbågen för att möjliggöra en korrekt handhygien.
- Ska bytas dagligen samt direkt i samband med förorening eller då den blivit våt.
- Ska används endast på arbetsplatsen och under arbetstid. Om arbetet bedrivs på flera platser får de dock bäras vid färd mellan dessa.
- Bör tillhandahållas av arbetsgivaren.
- Ska inte kombineras med privata kläder förutom underkläder, kortärmad T-shirt, huvudduk, strumpor och skor.
- Huvudduk ska vara instoppad under arbetsdräkten så att den inte kommer i kontakt med brukaren vid vårdarbetet. Den ska bytas dagligen.
- Ska med fördel tvättas på tvätteri i en kvalitetskontrollerad tvättprocess, gäller även privat inköpta arbetskläder.
- Sker tvätt på arbetsplats skall arbetskläder tvättas i 60 till 70°C under tio minuter, normalprogram, inte kortprogram. Kläderna ska alltid tumlas torra eller torkas i torkskåp.

Personlig hygien

- Naglarna ska vara kortklippta.
- Naglarna ska vara fria från nagellack och konstmaterial, då de utgör hygieniska risker. Desinfektionsmedel, tvål och vatten gör att nagellack lätt flagar och spricker och utgör då en uppenbar risk för ansamling av smuts och mikroorganismer.
- Underarmar och händer ska hållas fria från armbandsur, smycken, bandage, förband, stödskenor eller motsvarande.
- Långt hår ska vara uppsatt och inte hänga ner i arbetsområdet.
- Långa ärmar får inte hänga ner under arbetsdräktens ärmar, p.g.a. kontamineringsrisken samt att de omöjliggör desinfektion av armarna.
- Smycken i piercade hål kan användas om de inte hänger ner i arbetsfältet. Piercade hål ska vara läkta och utan infektionstecken. Om hålet är infekterat kan det utgöra en risk för indirekt kontaktsmitta via händerna.
- Tatueringar på underarmar och händer skall vara läkta.